

Ob ukinitvi vojnega stanja z Avstrijo

Dobri odnosi med državami-sosedami prispevajo k splošni krepitvi miru in so posebno v današnjem napetem položaju dragoceni. Na tem področju si naša vlada vztrajno prizadeva doseči krepkejšo korake naprej. Izboljšali so se odnosi z Italijo, prav tako z Avstrijo. Z ozirom na odnose z Avstrijo je pretekli petek Prezidij Ljudske skupščine izdal ukaz, s katerim je bil uresničen predlog, ki ga je iznesel že na zadnjem zasedanju podpredsednik vlade in zunanji minister Kardelj — končali smo vojno stanje z našo severno sosedo.

Od konca vojne je preteklo že pet let, še vedno pa ni prišlo do pogodbe z Avstrijo, ki bi rešila vprašanja, ki so ostala odprta kot posledica zadnje vojne. Dve stoletja podedovali smo se, se sestali zastopniki zunanjih ministrov štirih velisil, da bi našli skupno osnovo za pogodbo, vendar do sporazuma ni prišlo. Nasprotno, sovjetska stran je navezala kot pogoj za dosego pogodbe z Avstrijo še tržaško vprašanje, da se je možnost sporazuma še bolj oddaljila. Okupacija in kot posledica tega gospodarske in strateške koristi za okupatorje so očitno več vredne kot sklenitev pogodbe.

Če se štiri velike sile niso mogle sporazumeti glede Avstrije, za Jugoslavijo to ne more biti vzrok, da ne bi storila tega, kar lahko stori v korist boljših odnosov med obema državama, ki sta kot sosedji še posebno zainteresirani na normaliziranju stanja. Končanje vojnega stanja omogoča sedaj redne diplomatske odnose in s tem v zvezi lažje reševanje tekočih gospodarskih in administrativnih vprašanj. V svojem ukazu pa je Prezidij Ljudske skupščine posebej postavil še pogoj, da končanje vojnega stanja z Avstrijo nikakor ne rešuje jugoslovanskih zahtev, ki pa bodo rešene, kadar bo prišlo do sklepanja mirovne pogodbe in bo neodvisna Zvezna republika Avstrija tudi mednarodnopravno ustanovljena.

Avstrijsko zunanje ministrstvo je v soboto pozdravilo ta odlok Prezidija naše Ljudske skupščine in ugotovilo, da pomeni »brez doma nadaljni bistveni prispevek k normaliziranju odnosov med dvema državama in da ga avstrijski narod najtopleje pozdravlja.« Nadalje je v tej izjavi rečeno tudi, da je »avstrijska vlada posebno zainteresirana za razvijanje prijateljskih odnosov z Jugoslavijo ter sprejema z največjim zadovoljstvom uradno obvestilo o tem koraku«. Tudi avstrijski tisk je zabeležil te prve komentarje in je med drugimi glasilo »Neue Wiener Tageszeitung« zapisalo, da predstavlja ukaz Prezidija »nove temelje za nastajanje položaja dobrih odnosov«.

Za nas Slovence so dobri odnosi z Avstrijo še posebno važni, saj mejimo neposredno nanjo. Nekele vezi, gospodarske, kulturne, pa tudi nacionalne vezi s koroškimi Slovenci nas vežejo.

Ukrep našega Prezidija, ki uresničuje željo vseh državljanov Jugoslavije, je dokaz prizadevanosti za utrjevanje miru, za dobre in normalne sosedske odnose. Avstrijska vlada je ob tem ukrepu izrekla iste misli. Prav bi zato bilo in razumljivo, da bi misli o dobrih odnosih in o spoštovanju bile upoštewane še posebej tudi na Koroškem, kjer živi del našega slovenskega ljudstva.

John Rogge o mednarodnem sodelovanju

Države izven blokov so na čelu boja za svetovni mir

New York, 22. jan. (Tanjug) Znan ameriški javni delavec John Rogge je imel tukaj predavanje. V tem predavanju je povzval vse tiste, ki obsojajo napadalo politiko ne glede na to, s katere strani prihaja, naj se združijo v močno organizacijo, da bi zares učinkovito pripomogli k ohranitvi svetovnega miru in razvoju mednarodnega sodelovanja. V predavanju, ki ga je priredila vplivna ameriška protestantska organizacija »The Community Church of Boston«, je Rogge še dejal: Mislim, da je naša naloga, da se ob istem času borimo zoper napadalne in reakcionarne elemente v ZDA in zoper velikoruski ekspanzionizem.

Rogge je mnenja, da se politika obeh strani pogosto sklada; vzrok temu je, da v bistvu obe na isti način načeljata vprašanja, ki se tičejo človeštva, in da jima je skupno sovražstvo do ideje sodelovanja med narodi in državami na temelju ena-

Kitajske in severnokorejske čete se koncentrirajo na zapadnem delu Koreje

Na bojiščih Koreje v ponedeljek ni bilo večjih bojev

Tokio, 22. jan. (Tanjug) Ves včerajšnji dan so bili hudi boji na zahodnem in vzhodnem delu fronte, danes pa je po najnovejših poročilih na vsem korejskem bojišču zatišje. Po poročilu štaba 8. ameriške armade so kitajske enote včeraj izvršile tri močne napade na ameriške položaje. Po tretjem napadu so se morale ameriške enote umakniti iz mesta Ičona. Ponoči so Amerikanci znova zavzeli mesto, vendar so jih kitajske enote z močnim ognjem iz lahkega orožja in minometov prisilile k umiku proti jugu. Čete generala Mac Arthura so se umaknile na nove položaje južno od Vondžuja. Včeraj

Uspehi lesne industrije bodo letos večji če bo več voznikov in boljša delovna disciplina

Lesna industrija ima tudi letos prav tako težke in odgovorne naloge kakor lani. Potrebujemo precej lesa ne le za kapitalno izgraditev, marveč tudi za izvoz. Ko zdaj lesna industrija Slovenije prevzema nove naloge, je treba, da si ogledamo tudi njene lanske uspehe.

Plan lesne industrije je bil po vrednosti izpolnjen stodoletno. V državnem in ne-državnem sektorju je bil plan sečne izpolnjen do 97%, spravilo 86%, oddaja pa do 88%. Končna analiza pokaže, da je bilo za izpolnitev plana vloženega mnogo truda, izboljšala se je delovna disciplina in v primeri z letom 1949 se je povečala storilnost.

Zagarski obrati bi vsekakor bolje izpolnili svojo nalogo, če bi bil dovoz hlobovine večji in rednejši. Tu zopet zadenemo na vprašanje mobilizacije voznikov in pokaže se, da je bila aktivnost okrajav premajhna. Plan mobilizacije voznikov je bil izpolnjen le za 10%. Zato lesna industrija kljub vsem naporom ni mogla bolje izpolniti planskih nalog. Na zagarskih obratih pa so kljub temu presegli za 16% plan žaganja hrastovega lesa, za 6% izdelavo vezanih plošč, za 3% izdelavo panelnih plošč in za 28% plan izdelave sodov.

NAJDAJŠJI PREDOR V NAŠI DRŽAVI SO ZAČELI KOPATI

Te dni so začeli kopati najdaljši železniški predor v naši državi — skozi istrsko goro Učko. Predor bo nad 6 km dolg.

Za tako veliko in težavno delo so se odločili zaradi velikega pomena, ki ga bo imela nova, okrog 17 km dolga železniška proga. Nova železnica bo povežala istrsko železniško omrežje v najkrajši smeri z Reko. To pomeni, da se bo pot med Puljem in Reko skrajšala za okrog 100 kilometrov ali za polovico od sedanjega dolžine. Nova proga se bo začela ob železnici Reka — Ljubljana, nakar bo držala skozi predor pod Učko in bo blizu Lupoglava dosegla progo Pulj — St. Peter — Ljubljana. Za letošnja dela pri predoru je določenih 30 milijonov din.

„ŽITOFOND“ je bil v decembru prvi med trgovskimi in odkupnimi podjetji

Decembrsko tekmovanje v počastitev desetletnice OF med trgovskimi in odkupnimi podjetji v Sloveniji je bilo še živahnije. Prvo mesto si je priporil kolektiv Žitofonda v Ljubljani.

Kolektiv šteje 40 članov, ki delajo razkropljeni, vendar so delo tako organizirali, da so si zasluženo priborili prvo mesto. Decembra je morala poslovalnica razen rednih kontingentov za MLO in OLO opraviti še posebno nalogo — založiti maloprodajno omrežje z enomesečnimi zalogami, bolj oddaljene kraje pa tudi z blagom za zimske mesece. Vse količine

kopravnosti. Rogge je poudaril, da so prav zaradi tega na čelu resničnega boja za svetovni mir tiste države, ki so izven blokov in vodijo neodvisno politiko. »Takšne države,« je pristavil Rogge, »kakor sta Jugoslavija in Indija, resnično delajo za mir.« Zato je Rogge mnenja, da bi tudi mirovno gibanje, ki ga je predlagal, moralo biti v prvi vrsti neodvisno. Tisti, ki istovetijo napredek z zunanjo politiko Sovjetske zveze, ne samo ne morejo koristiti miru, ampak nasprotno delajo proti miru, ker delajo za nemiroljube sovjetske ekspanzionistične cilje.

Rogge je na koncu poudaril, da je treba razlikovati med komunizmom in sovjetsko ekspanzijo, in se opet priključil nekaterim ameriškim liberalnim organizacijam, ker opuščajto razlikovanje in s tem koristijo najbolj reakcionarnim elementom pri njihovi protikomunistični gonji.

Rogge je mnenja, da se politika obeh strani pogosto sklada; vzrok temu je, da v bistvu obe na isti način načeljata vprašanja, ki se tičejo človeštva, in da jima je skupno sovražstvo do ideje sodelovanja med narodi in državami na temelju ena-

Kitajske in severnokorejske čete se koncentrirajo na zapadnem delu Koreje

Na bojiščih Koreje v ponedeljek ni bilo večjih bojev

Tokio, 22. jan. (Tanjug) Ves včerajšnji dan so bili hudi boji na zahodnem in vzhodnem delu fronte, danes pa je po najnovejših poročilih na vsem korejskem bojišču zatišje. Po poročilu štaba 8. ameriške armade so kitajske enote včeraj izvršile tri močne napade na ameriške položaje. Po tretjem napadu so se morale ameriške enote umakniti iz mesta Ičona. Ponoči so Amerikanci znova zavzeli mesto, vendar so jih kitajske enote z močnim ognjem iz lahkega orožja in minometov prisilile k umiku proti jugu. Čete generala Mac Arthura so se umaknile na nove položaje južno od Vondžuja. Včeraj

IZ DANAŠNJE ŠTEVILKE:

Ob ukinitvi vojnega stanja z Avstrijo — Uspehi lesne industrije bodo letos večji, če bo več voznikov in boljša delovna disciplina

Ob ameriški resoluciji v Političnem odboru ZN — Kako bomo izboljšali preskrbo s tekstilnim blagom

Veliki uspehi zavoda za poljedelska raziskovanja v Novem Sadu

Dopisi — Fizkultura — Obvestila

ki bi spravljali les do žičnic. Lani so zgradili 36,63 km novih gozdnih cest, obnovili pa so jih nad 30 km.

Tudi notranje poslovanje podjetij je bilo uspešnejše. Eden glavnih uspehov je, da je bilo knjigovodstvo bolj ažurno. V začetku lanskega leta v mnogih podjetjih niso imeli niti še bilanc za leto 1947, ob koncu leta pa so bile končane bilance že za leto 1949 in vse kaže, da bodo pravočasno zaključili tudi bilance za leto 1950. To je lep uspeh, če upoštevamo, da skoraj v nobeni gospodarski panogi ni bilo toliko reorganizacij kakor v lesni industriji.

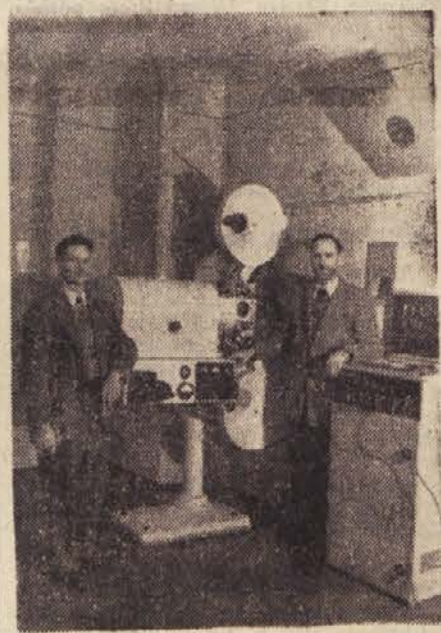
Letos se bodo skoraj za 70.000.000 din znižali neproduktivni stroški v lesno-industrijskih podjetjih, in sicer zaradi reorganizacije državne uprave in decentralizacije.

V zadnjih mesecih preteklega leta so lesnoindustrijska podjetja pri svojem delu odločno stopila na pot dobrega in rentabilnega poslovanja. Tako so v lesnoindustrijskih podjetjih v Novem mestu, Brežicah, Postojni, Kranju, Celju in Ribnici začeli izkoriščati nekurantni in odpadli les ter iz njega izdelovati metlišča. Skoraj mimogrede so v dveh mesecih pridobili približno 200.000 deviznih dinarjev. Za izdelavo pa so uporabili stare, nedavno še neuporabne stroje, ki so jih v ta namen predelali. Vendar pa bo treba letos napeti še precej sil, da bomo emotno izkoristili kar največ ostankov lesa in da bodo lesnoindustrijska podjetja poslovala čim donosejše.

Oglejmo si še nekoliko letošnje naloge lesne industrije. V prvih mesecih bo treba opraviti precej sečne, zlasti v ne-državnem sektorju. V teh mesecih bodo kmetje lažje izpolnili obveznosti, saj jih ne bodo ovirala poljska dela; pa tudi lesnoindustrijska podjetja, če upoštevamo

(Nadaljevanje na 2 strani)

Sam si izdelali kinoprojektor

V škofjeloski predilnici so iz zapuščene adaptiranega skladišča uredili eno najlepših sindikalnih dvoran z okrog 600 sedeži.

Da imajo v dvorani redno filmske predstave, je zasluža članov kluba Ljudske tehnike, med njimi predvsem mojstra vigozna predilnice tov. Medveda in tehničnega vodje Florjanciča, ki sta izdelala kinoprojektor. Mnogo sta prispevala tudi bivši in sedanjí direktor škofjeloske predilnice.

Letošnji proračun sindikalne podružnice ima planiranih 80.000 dinarjev za dva nadaljnja kinoprojektorja, ki jih bodo letos izdelali. V sindikalni dvorani bodo predstave tudi za sindikalno članstvo vseh okoliških delovnih kolektivov.

Akademije ob obletnici Leninove smrti

Po vsej Sloveniji organizirajo po sindikalnih podružnicah svečanosti ob 27. obletnici Leninove smrti.

Pretekli četrtek se je v sindikalni dvorani Litostroja v Ljubljani zbralo veliko število članov sindikata. O življenju in delu Lenina je govoril pisatelj Miško Kranjec. Med drugim je poudaril, da so voditelji Sovjetske zveze izdali Leninova načela in da je naša Partija edina, ki dosledno izpolnjuje Leninove nauke. V tem tednu bo predaval v okviru centralne ljudske univerze v Ljubljani o življenju in delu Lenina član Politbiroja CK KPS Ivan Regent.

V soboto je bila na Kolarčevem vseučilišču v Beogradu slavnostna akademija, na kateri so bili navzoči član Politbiroja CK KPJ Franc Leskošek s člani CK KPJ, podpredsednika Prezidija Ljudske skupščine FLRJ Josip Rus in Marko Vujačić ter člani CK KP Srbije in Mesnega komi-

Maršal Tito izročil odlikovanje dr. Ivanu Ribarju

Beograd, 22. jan. (Tanjug). Predsednik zvezne vlade maršal Jugoslavije Josip Broz — Tito je izročil danes opoldne predsedniku Prezidija Ljudske skupščine FLRJ dr. Ivanu Ribarju Red jugoslovanske zastave I. stopnje. Pri slavnosti so bili navzoči člani Politbiroja CK KPJ, podpredsedniki in tajniki Prezidija Ljudske skupščine FLRJ, načelnik generalnega štaba JA, generalni polkovnik Koča Popović, predsednik Prezidija Ljudske skupščine LR Srbije Sinisa Stanković, predsednik vlade LR Srbije Petar Stambolić in podpredsednik Jovan Veselinov. Pri izročitvi reda se je maršal Tito obrnil na navzoče z naslednjimi besedami:

»Pozdravljam tovariša Ribarja in mu čestitam k 70-letnici kot priznanje naših narodov za njegovo vztrajno delo in službo ljudstvu bi mu rad izročil visoko odlikovanje, Red jugoslovanske zastave I. stopnje, ki ga je zaslužil s tem, ker je bil v najhujših časih vselej neomajno ob strani svojega ljudstva in zmeraj s tistimi, ki so vse svoje življenje žrtvovali za blagor naših delovnih ljudi in blagor naše domovine. Tovariš Ribar je delal tako tudi pred vojno. Tudi med narodnoosvobodilno vojno je prenašal vse težave in žrtve, in sicer velike žrtve, takšen pa je ostal tudi po vojni. Sedaj, ko se mora naša država boriti ne le za svoje lepše življenje in bodočnost, marveč mora tudi dokazovati vsemu svetu, da je vredna tako po svojih žrtvah, kakor po vsem, kar je storila, da bi bila član Zdrženih narodov in da bi ravnali z njo, kakor ustreza svobodni in neodvisni državi. Ko izročam to visoko odlikovanje, sem prepričan, da bo tovariš Ribar še nadalje dosledno vztrajal na poti, po kateri je hodil vse svoje življenje. Želim Ti srečo, tovariš Ribar, čestitam Ti in želim dolgo življenje in moč, da bi složno z nami prebrodil vse težave, pred katerimi so se znašli sedaj naša država in naši narodi.«

Maršal Tito je izročil red predsedniku Ribarju in mu iskreno čestital.

Ko je prejel visoko odlikovanje iz rok maršala Tita, je predsednik dr. Ivan Ribar dejal naslednje: »Tovariš maršal, to visoko odlikovanje me je posebno vzradostilo. Je znamenje visokega zaupanja in priznanja, ki ga je izrazilo ljudstvo po Prezidiju in po naši zvezni vladi, zlasti pa po tebi, kot predsedniku vlade. Prav tako je izraz priznanja in zaupanja Partije, ki ji ti tudi načeluješ. To visoko priznanje bom znal opraviti s svojim nadaljnjim delom. Ne mislim mirovati, marveč hočem delati in se boriti. Upam pa, da bom lahko še nadalje vzdržal vse napore, ki jih bodo zahtevali od mene. Vselej bi rad ostal z vami in skupno z vami. To mi je sedaj edini smoter življenja, da bi v borbi prenašali vsa bremena in težave skupno z vami. Tudi meni je pred očmi kakor vsem vam zgraditev naše socialistične domovine.«

Tovariš maršal, v čestitki, ki si mi jo poslal, si dobro rekel, da bomo še imeli težave, vendar pa, da jih bomo prenašali. Upam, da jih bomo z združenimi močmi premagali. Hodimo po pravilni poti. O tem sem prepričan, in prav zato me ne bodo ovirali nikakršni napor, da ne bi nadaljeval dela v prid ljudstva, za katero sem tudi dobil to visoko odlikovanje. Zahvaljujem se, tovariš maršal, tovariši člani Politbiroja, tovariši iz Prezidija in zvezne vlade za zaupanje, ki ga imate do mene, in vam obljubim, da bom vreden tega zaupanja do svoje smrti.«

Maršal Tito in ostali voditelji so nato dr. Ivanu Ribarju toplo čestitali.

Kot svoje darilo je maršal Tito izročil tovarišu Ribarju zlato dozo s posvetilom. Dr. Ribar in drugi gostje so se zatem udeležili kosila, ki ga je maršal Tito priredil v počastitev predsednika Prezidija.

Teja za Beograd, predstavniki JA, ljudske oblasti, Ljudske fronte, sindikatov, kakor tudi kulturni in javni delavci, O Leninovem življenju in delu je govoril Milovan Jovanović.

V nedeljo zvečer je bila v dvorani Istre v Zagrebu slavnostna akademija, ki jo je organiziral Mestni komite Komunistične partije Hrvatske. O revolucionarnem delu Vladimiru Iljiču-Lenina je govoril Stjepan Flajšan, član Biroja mestnega komiteja KP Hrvatske. Govoru je sledil umetniški program. Na akademiji so bili navzoči predstavniki Partije, vlade LR Hrvatske, JA, množičnih organizacij in kulturni delavci.

Tudi v koprskem gledališču so priredili slavnostno akademijo z umetniškim programom. O življenju in zgodovinskem delu Lenina je govoril sekretar krajevnega komiteja KP STO Benussi Carlo. Podobne akademije so bile tudi v drugih krajih istrskega okrožja.

OB AMERIŠKI RESOLUCIJI V POLITIČNEM ODBORU ZN

Ta resolucija je milejša, kot pa predlogi, ki so jih ZDA prejele predložile

Lake Success, 22. jan. (Tanjug) Ob ameriški resoluciji, ki jo je predložil Političnemu odboru ameriški delegat v zvezi z odgovorom kitajske vlade na predloge Združenih narodov za prenehanje sovražnosti na Koreji, je v Lake Successu splošno mnenje, da je predložena ameriška resolucija milejša od predloga, ki so ga ZDA v zadnjih dneh neformalno predložile različnim delegacijam na sedežu ZN. ZDA so v začetku zadržane, naj se Kitajska neposredno razglasi za napadalca, včeraj predloženi resoluciji pa se zahteva samo, da mora Generalna skupščina ugotoviti, da se je kitajska vlada angažirala v napadu na Korejo.

ZDA so v začetku tudi zahtevale, naj Generalna skupščina naroči odbor za kolektivne ukrepe, da naj takoj predlaga, kakšne ukrepe bi morali ZN storiti zoper Kitajsko v zvezi z zavrnitvijo predloga ZN. V predloženem besedilu resolucije pa se predlaga, naj bi odbor, ki bi imel isto sestavo kot odbor za kolektivne ukrepe, vendar pa mnogo manjša pooblastila, prešel vprašanje nadaljnjih ukrepov. V Lake Successu so prepričani, da je to de facto omiljenje prišlo zaradi razpoloženja večine delegacij, ki so mnenja, da bi bilo škodljivo, če bi se zavrgla vsaka možnost mirne rešitve spopada na Koreji.

Vendar pa pričakujejo, da bo na seji Političnega odbora 12 azijskih in arabskih držav podalo svoj predlog za resolucijo, v katerem bodo zahtevali sklicanje konference sedmih držav, to je, ZDA, Velike Britanije, ZSSR, Francije, Indije, LR Kitajske in Egipta. Na tej konferenci bi pretrpeli vsa daljnovzhodna vprašanja, vstavi tudi postopno umikanje nekorejskih čet s Koreje, da bi se tako omogočila sestava enotne demokratične vlade, rešitev vprašanja kitajskega zastopstva v OZN in vprašanja Tajvana. Pričakujejo, da bodo predlagatelji te resolucije zahtevali, naj se da temu predlogu prednost pred ameriškim predlogom za resolucijo. To bi bilo v skladu z željo velikega števila delegacij, da naj ZN pred sprejetjem sklepa o ameriški resoluciji storijo nove korake v smeri mirne rešitve korejskega spopada.

Takšno mnenje so izrazili zastopniki Indije, Iraka, Indonezije in drugih držav. Indijski delegat v ZN Benegal Rau meni, da razglasitev Kitajske za napadalca celo

v primeru, če bi bila obtožba upravičena, ne bi prav nič koristila svetovnemu miru in ne bi pripomogla k rešitvi spopada na Koreji, prav tako pa tudi ne k rešitvi drugih daljnovzhodnih vprašanj. Ko je opozoril na škodljivost predloga, po katerem naj bi se začele izvajati določene sankcije zoper Kitajsko, je Rau spomnil na to, da bi pretrganje diplomatskih odnosov samo še bolj izoliralo Kitajsko, gospodarske sankcije pa bi v prvi vrsti zadale kitajski narod.

Tudi indonezijska delegacija je mnenja, da bi bila mogoča mirna rešitev in da bi morali ZN na temelju načel, ki jih je sprejel Politični odbor, in upoštevajo odgovor kitajske vlade, obnoviti svoja prizadevanja. »Napravimo nov poskus, da se doseže mirna rešitev,« je rekel v Političnem odboru zastopnik Iraka.

Vendar pa določeno število delegacij še ni zavzelo dokončnega stališča o tem vprašanju. Tukaj je treba predvsem omeniti britansko delegacijo, katere stališče še ni popolnoma jasno. Po tem, kar so britanski zastopniki izjavili v Političnem odboru, je videti, da je Britanija za to, da se Kitajska na nekakšen način obsodi kot napadalec, da pa je najodločnejše proti sankcijam, ki naj bi se začele zoper Kitajsko. Za sedaj edino to drži, da bo šele temeljitejši razpravljanje o ameriškem predlogu ter o predlogu 12 azijskih in arabskih držav, če bo formalno podan, omogočilo preudarek, kateri od teh dveh predlogov bo dobil zase večino delegacij. Diplomatski krogi v Lake Successu so mnenja, da bi po sedanjem dejanskem stanju ameriška resolucija lahko dobila potrebno večino, čeprav bi precejšnje število delegacij nasprotovalo ali se vzdrževalo glasovanja.

Seja političnega odbora Arabske lige

Kairo, 22. jan. United Press poroča, da je imel politični odbor Arabske lige tajno sejo, na kateri je pretrpel krizo na Daljnem vzhodu. Zvedelo se je, da je irski predsednik vlade Nuri se Said izjavil, da bi se morale arabske države tesno povezati z zahodnimi silami in da je nemogoče, da bi arabske države ostale nevtralne med Vzhodom in Zahodom, ker leži njihovo ozemlje ob pomembnih mednarodnih prometnih poteh. Predsednik egiptovske vlade Salih Eddin bej je izjavil po poročilu United Pressa, da bi bilo uresničenje nacionalnih zahtev arabskih držav prvi pogoj za zvezo med arabskimi in zahodnimi državami.

Nova cenzura poročil s Koreje

Tokio, 22. jan. United Press poroča, da je štab ameriške osme armade sporočil danes vsem dopisnikom na Koreji, da odslej niso dovoljena nikakršna poročila o operacijah na fronti zapadno od Jodžuja, ki leži 20 km vzhodno od Ičona. V prejšnjih časopisnih poročilih je bilo rečeno, da se je 15 kitajskih divizij osredotočilo na sektorju Seul-Suvon.

KP Japonske ne bo prepovedana

Tokio, 22. jan. (Tanjug). Japonski pravosodni minister Tohio Ohaši je izjavil, kakor poroča agencija France Presse, da japonska vlada ne bo prepovedala dela Komunistične partije Japonske, vendar si bo vlada prizadevala, je dejal pravosodni minister, oslabil Komunistično partijo z ukrepi, kot sta prepoved komunističnega glasila »Akahata« in »Čiščenje« njenih vrst. Ohaši je na koncu dejal, da se je zmanjšal vpliv Partije na japonske množice.

Rekrutacija na Malaji

Kuala Lumpur, 22. jan. (Tanjug). Malajski generalni direktor za delovno silo je izjavil, da bo v kratkem vpoklicanih v nacionalno službo 20.000 Malajcev vseh plemen. Rok službe je določen na dve leti. Kakor poroča Associated Press, bo del novih rekrutov poslan k rednim četam malajske vlade, ki se borijo proti malajskim gverilcem, drugi del v posebne policijske oddelke za boje v džungli, ostanek teh rekrutirancev pa bodo uporabili za delovno silo pri graditvi novih naselij za begunce iz pokrajine, ki so jih zasedli gverilci.

Poljsko-francoski trgovinski sporazum

Pariz, 22. jan. (Tanjug). Francosko zunanje ministrstvo je sporočilo, da je bil v Varšavi sklenjen začasni sporazum med Poljsko in Francijo o blagovni izmenjavi. Francija bo izvažala izdelke težke industrije, rezervne avtomobile, dele, surovine za farmacevtsko industrijo, volno in kemične proizvode.

KONGRES OBNOVE RAZREDNEGA SINDIKALNEGA GIBANJA V TRSTU

Na ustanovnem kongresu Enotnih razrednih sindikatov v Trstu je v soboto v imenu Akocijskega odbora govoril Bartolo Petronio o delu tega odbora in ciljih Enotnih razrednih sindikatov. Za njim je govoril tovariš Luxa in še mnogi drugi izvoljeni delegati iz obeh con Tržaškega ozemlja. V nedeljo je kongres sprejel statut Enotnih razrednih sindikatov in izvolil glavni odbor Zveze.

Delovno predsedstvo z Bartolom Petroniom na čelu

„Velika sila v boju za komunizem?“

Tak naslov so si namreč izmislili za sovjetski tisk propagandisti iz Kremlija. Da bi zveneti naslov utemeljili, sporočajo sovjetskemu ljudstvu, da njihov tisk »predano služi propagandi idej komunizma in hkrati seznanja široke ljudske množice z značajem dela in naporov, ki jih vlagajo najboljši ljudje in voditelji Sovjetske zveze za zmago komunizma«.

V birokratskem sistemu, kakršen vlada v Sovjetski zvezi, je prav gotovo tisk eno najmočnejših orodij za varanje ljudstva, za postavljanje Potemkinovih vasi — tokrat Potemkinovega komunizma.

Da sovjetski birokratski sistem s komunizmom nima ničesar skupnega, danes ni več nobena tajnost. Preveč so znane v svetu kolonialne metode ruskih vrhov znotraj Sovjetske zveze, kjer mora vse služiti interesom birokracije »vodilnega ruskega naroda«. V teh svojih imperialističnih kolonialnih težnjah so prišli celo tako daleč, da uveljavljajo rasistične teorije, na osnovi katerih tudi fizično iztrebljajo »nevredilne« narode Čadenor, Talarov itd. Nič manj pa niso znane kolonialne imperialistične težnje sovjetske birokracije v odnosih z drugimi državami. Romunija na primer ni danes praktično prav nič drugega kakor gubernija, ki mora po naročilu zvesto hvaliti svojega gospodarja, mu »prodajati vse kar ima, v zameno pa dobiva modre nasvete nezmotljivega vodstva. V takem položaju pa ni samo Romunija. V vrsti sovjetskih kolonij in polkolonij so tudi vse druge informbirojevske države. Plodovi sovjetske hegemonije se danes kažejo na vsakem koraku v mednarodnem življenju, pa naj bo v zvezi s korejsko avanturo, ali pa v podlih hegemonističnih napadih na našo domovino.

In sovjetski tisk? Prav nič drugega tudi biti ne more, kakor orodje te imperialistične birokratske kaste, ki ima nalogo zaslepiti ljudstvo s puhlimi frazami. Njegova naloga je hvaliti na vse pretege modro vodstvo birokracije in vzgajati ljudi v slepi pokornosti do državnega in partijskega aparata. Zaradi tega pa so tudi sovjetski časopisi polni hvalospevov pisem najmodernejšim mednarodnim, polni birokratskih odredb in potvarjanja mednarodne stvarnosti. Ostane jim samo še ena naloga: uničevalna kritika vseh tistih, ki so se drznili le malce misliti po svoje, ki so pozabili na to, dazanje misliti možgani v Kremliju. Prav tako kakor sovjetska birokracija tudi sovjetski tisk s komunizmom nima ničesar skupnega.

Sovjetska zveza prodaja izdelke svojih satelitov

London, 22. jan. (Tanjug). Sovjetska zveza pošilja na ameriško tržišče precejšnje količine izdelkov satelitskih držav in jim s tem odvzema devizne dohodke, ki bi jih le-le lahko dosegle z neposrednim plasiranjem svojih izvoznih predmetov. Večino teh izdelkov je v teh državah zaplenila sovjetska armada med vojno.

Britanski tisk poroča, da je Bolgarija skušala pred kratkim prodati v ZDA svojo rožno olje za ceno 225 funtov šterlingov za 1 angleški funt teže oziroma 443 gramov. Toda Bolgari so bili neprijetno presenečeni, ko so ugotovili, da jim konkurira sovjetsko izvozno podjetje »Amrole«, ki prodaja isto količino rožnega olja po mnogo nižji ceni 137 funtov šterlingov za angleški funt. Tisk pripominja, da so leta 1945 sovjetske okupacijske čete odnesle s seboj v ZSSR velike količine rožnega olja in da količine, ki jih Rusi sedaj prodajajo v Ameriki, izvirajo v glavnem iz teh rezerv.

Trdijo, da je podobno tudi z bolgarskim tobakom na newyorškem tržišču. Bolgarija je skušala prodati letošnji tobak v Ameriki po ceni približno 6 šterlingov za 443 gramov. Rusi pa so ta isti bolgarski tobak prodajali Ameriki za polgred šterling ceneje. Britanski tisk piše, da Sovjetska zveza na podoben način trguje tudi z madžarskimi izdelki.

Prehrambena kriza v Indiji

New Delhi, 22. jan. Kakor poroča Reuter, živi danes tretjina indijskega prebivalstva ob dnevnem obroku hrane, ki je za polovico manjši od normalnega. Zadnja žetev je bila tako slaba, da bi morala Indija dobiti 5 in pol milijona ton žit, če bi hotela obdržati svoj sistem racioniranja za 113.000.000 ljudi. Indijske rezerve zaloge hrane so znašale v začetku letošnjega leta samo 700.000 ton, to pa zadostuje komaj za mesec dni.

Kako bomo izboljšali preskrbo s tekstilnim blagom

Ko se dotaknemo vprašanja preskrbe prebivalstva s tekstilnim blagom pri nas, se ne smemo izogniti predvsem nekaterim ugotovitvam, kakršna je n. pr., da je Evropa največji uvoznik naravnih tekstilnih surovin. Zato je tudi naša država pri razvoju tekstilne industrije zelo odvisna od uvoza volne, bombaža in drugih tekstilnih surovin. Pri tem ne spreminimo mnogo našega položaja niti to, da je Jugoslavija med največjimi izvozniki konoplje. Nadalje ne smemo pozabiti, da pri nas struktura tekstilne industrije ni zadovoljiva. To se pravi, da imamo premalo predilnic, ki so zaradi tega ozko grlo, tako da tkalnice doslej niso moge popolnoma izkoristiti svoje zmogljivosti, čeprav njihova zmogljivost glede na velike potrebe po tekstilnih izdelkih ni velika.

Preskrba prebivalstva s surovinami je torej odvisna od proizvodnje: dokler se nam ne bo posrečilo bistveno povečati proizvodnje, ne bomo mogli tudi korenito izboljšati preskrbe s tekstilnimi izdelki. Toda hkrati je treba ugotoviti, da že gradimo v državi več velikih predilnic in da proizvodnja preje, od leta do leta narašča. Podatki iz proračunske razprave o proračunu LR Slovenije kažejo, da je slovenska tekstilna industrija lani presegla proizvodne naloge. Na splošno torej proizvodnja narašča, čeprav so lani nastopile zelo hude ovire za tekstilno industrijo vse države. Tekstilne surovine so se na svetovnem trgu zelo podražile, kar pomeni, da moramo dajati zanje mnogo več deviz. Devize pa dobimo samo za izvoženo blago — bodisi za les, rude, kmetijske pridelke ali polizdelke in industrijske izdelke. Dovolj je znano, da devize potrebujemo večidel za industrijsko opremo, tovarne, rudnikov in elektrarn. Med drugim je treba opremiti tudi nove tekstilne tovarne, če naj povečamo proizvodnjo tekstilne industrije. Zato je razumljivo, zakaj se lani preskrba prebivalstva s tekstilnim blagom ni mogla izboljšati. Pri tem je treba tudi upoštevati, da potrebe po tekstilnem blagu naraščajo že zaradi naraščanja prebivalstva in da povečanje naraščanja prebivalstva in da povečanje prebivalstva, zelo vpliva na potrošnjo. Znano je, da se je kmetijsko blago na prostem trgu lani zelo podražilo in da je zato narasla kupna moč kmetov. Zato je bilo povpraševanje po industrijskem blagu tem večje.

Naša tekstilna industrija se v bližnji prihodnosti še ne bo mogla popolnoma osamosvojiti, da bi nam ne bilo treba uvažati tekstilnih surovin. Vendar bomo z raznimi ukrepi precej dosegli. Naloga strokovnjakov je, da rešujejo vprašanje proizvodnje umetnih vlaken iz domačih surovin, predvsem iz celuloze. Naša država ima dovolj surovin za proizvodnjo raznih umetnih vlaken — tudi za sintetična vlakna. Industrijo umetnih vlaken pa je treba seveda šele razviti. Medtem bomo še bolj pospeševali pridelovanje bombaža, ne le v južnih pokrajinah, temveč tudi višje na severu, zlasti v Vojvodini. Večjo skrb bomo tudi posvečali razvoju ovčarstva, ki ima v mnogih pokrajinah v državi pogoje za najlepši razvoj. Gre pa za napredno ovčarstvo, za rejo ovčev plemenitih pasem, ki dajejo dobro volno.

Presekba s tekstilnim blagom pa je mogoče nekoliko izboljšati tudi ne glede na povečanje proizvodnje. Novi način prodaje blaga, ko se uveljavljajo značilnosti proste trgovine s ponudbo in povpraševanjem, je že splošno pokazal nekatere svoje prednosti. Poslej

Spremembe v sistemu evidence v trgovini

Z odpravo sistema razdeljevanja in s prehodom k trgovini po prosto formiranih cenah se bo spremenil dosednji način evidence blagovnega prometa v trgovinskih podjetjih na drobno. Svet za blagovni promet FLRJ je ugotovil, da je treba zdaj nujno uvesti način evidentiranja poslov, tako da bo mogoče trgovskim organom stalno zasledovati nabave v prosti prodaji blaga, zaloge in gibanje cen. V ta namen je svet izdelal primeren sistem evidence.

Določeno je desetdnevno in trimesečno evidentiranje blagovnega prometa. Evidence bodo vodili v prodajalnah na podlagi vrednostnih pokazateljev. Trgovsko oseboje bo razbremenjeno prejšnjega zapletenega evidentiranja, ki je zahtevalo, da se v evidenčne sezname vpiše vsak med dnevom podan predmet. Odslej bodo zbirali podatke o blagovnem prometu z dnevnim seštevanjem prejetih bonov industrijskih nakaznic in denarja. To pomeni, da bodo v vsaki prodajalni natanko vedeli, koliko je bilo in s kakšnim popustom ali brez popusta prodanega blaga.

Na podlagi take dnevne evidence v prodajalnah bodo trgovinska podjetja sestavljala desetdnevna poročila in jih pošiljala pristojnim trgovinskim organom. Poročila bodo tudi vsebovala vrednost blaga, ki ga bodo podjetja iz svojih skladišč ali prodajalnih prodala na dohelo posameznim ustanovam ali organizacijam proti obračunu na tekočem računu pri Narodni banki. Operativna vodstva v trgovini si morajo to dobro zapomniti, da bodo imela pregled o gibanju blagovnih fondov in pravočasno preprečila vsak previsok odtok blaga v razna podjetja in organizacije na škodo prodaje v trgovini.

Za razliko od dnevne evidence in takih desetdnevnih poročil, ki dajejo globalno sliko gibanja blagovnega prometa, je določena tudi trimesečna evidence. Trgovinska podjetja bodo organizirala vsake tri mesece v svojih prodajalnah inventiranje vsega blaga in tako ugotovila, koliko je bilo prodanih posameznih predmetov ter dobila sliko o gibanju povpraševanja. Trimesečna poročila, ki bodo podrobnejša kot desetdnevna, bodo vsebovala podatke o gibanju cen posameznih predmetov. V ta namen je vse blago, ki je v prodaji, razdeljeno v 82 skupin, ki bodo upoštevane v evidenci.

med drugim ne bo več ležalo blago, za kakršno ni zanimanja, v pokrajinah in krajih, kjer imajo potrošniki druge potrebe, želje in navade; trgovina postaja — trgovina v pravem pomenu besede, da ne bo več le organ administrativnega — da ne rečemo birokratskega — razdeljevanja blaga. To seveda velja za vse vrste blaga, ne le za tekstilne izdelke. Kljub vsemu prizadevanju, vestnosti in računanju ni bilo mogoče sestavljati načrtov za razdeljevanje blaga tako, da bi trgovsko omrežje moglo vsaj povprečno ustrezati potrošnikom. Sprito bolj ali manj mehaničnega, zgolj računskega razdeljevanja blaga po republikah, okrajih in krajih, se je blago »razteklo«, tako da ga je primanjlovala povsod.

Ko je malo blaga, seveda tudi ne more biti izbire. Proizvajalci — tekstilna podjetja — pa tudi niso čutili potrebe, da bi bogatili sortiment svojih izdelkov. Zlaska so pač oddali vse izdelke, ne glede na vrste. Seveda pa so morali bolj ali manj upoštevati določene planske naloge. Toda če je bilo že mogoče krstiti plan, ki bi jim moral biti zakon, se jim je zdel še mnogo manjši greh, če niso ustregli kupcem, s katerimi so sklepali pogodbe o sortimentu. Stališče proizvajalcev do sortimenta je bilo včasih oportunistično, n. pr. ko so planirali sortiment izdelkov pač glede na to, kako so poznali proizvodni proces vrst blaga, čeprav so bili pogoj, da bi bilo mogoče izdelovati mnogo več vrst izdelkov. Smeli bi govoriti o notranjih, skritih rezervah tudi v tem pomenu, da v mnogih obratih niso izkoristili vseh možnosti, da bi tekstilne tovarne dajale bogatejši sortiment izdelkov.

Upoštevati pa je treba tudi, da vsaka sprememba sortimenta povzroča v proizvodnji večje ali manjše motnje; zato je razumljiv odpor proizvajalca, da bi začel proizvajati nove vrste izdelkov. Takšne težave so navadno: potreba po nadaljnjih utenzilih (potrebščinah), nastajajo zastoji zaradi ozkega grla v posameznih proizvodnih fazah itd. Toda marsikje bi se proizvajalci takšnih motenj ne bali, če bi bilo mogoče dovolj zgodaj skleniti pogodbe s kupci in se pravočasno oskrbeti s surovinami ter s pomožnim materialom.

Dosedanje težave v proizvodnji je treba upoštevati v novem sistemu trgovine, da bo mogoče odpraviti motnje, ki bi utegnile nastati zaradi potreb po večji ali primernejši izbiri blaga po željah in potrebah potrošnikov. Bogate izkušnje glede sortimenta so si doslej pridobila groistična podjetja (v Ljubljani »Tekstil-obutev«), da bi mogla s svojimi nasveti in predlogi mnogo koristiti, tako da bi se sortiment tekstilnih izdelkov izpolnil in se s tem tudi izboljšala preskrba. Dosele mnogo proizvodna podjetja niso pošiljala dovolj sortirnega blaga; večkrat so pošiljali le po nekaj vrst blaga ali celo en sam vzorec. Groistično podjetje včasih ni moglo kompletirati pošiljk, ker ni imelo v zalogi drugih izdelkov.

Podobnih, potrošniku skritih »manjših« vzrokov je bilo več, da je preskrba trgovinskega omrežja s tekstilnim blagom šepala in da zaradi tega ni bilo mogoče ustreči številnim potrošnikom. Marsikatero pomanjkljivost so seveda opazili tudi potrošniki. Zato pa bi bila naloga svetov potrošnikov, da bi z večjo prizadevanostjo skušali sodelovati tudi poslej pri odpravljanju pomanjkljivosti, ki bi se utegnile ovirati preskrbo.

Prednost novega sistema evidence pred prejšnjim, ki bo ostal v veljavi samo še pri muštrah, kruhu in sladkorju, je večkratna. Oseboje v prodajalnah ne bo vodilo več nobene evidence, marveč bo samo prodajalo blago, zato bo pospešena postrežba potrošnikov. To pomeni, da bo novi sistem evidence zmanjšal aparat evidentiranj. V svetu za blagovni promet FLRJ so izračunali, da bi bili v novih pogojih pri starem načinu evidence stroški prometa za okrog milijardo dinarjev letno višji. Novi način evidence bo razen tega, ker je preprostejši in točnejši, omogočil trgovinskemu omrežju, da bo bolj uporabljalo evidenco kot sredstvo za odpravljanje ovir v blagovnem prometu. (Tanjug.)

Na zboru OF v Poljčanah so razpravljali o kandidatih za volitve v Ljudsko skupščino LR Slovenije

Kakor smo poročali že v včerajšnji številki, je bil v nedeljo v Poljčanah okrajni zbor Osvobodilne fronte, na katerem so razpravljali o kandidatih za volitve v Ljudsko skupščino LR Slovenije, ki bodo 18. marca t. l.

Na zboru so predlagali volivcem naslednje kandidate: za prvo volilno enoto dr. Miho Kambiča iz Ljubljane; za drugo Franca Lubeja, predsednika izvršnega odbora okraja Poljčane; za tretjo Janko Orešiča, predsednika upravnega odbora tovarne »Impol«; za četrto Franca Hojnika, podpredsednika okrajnega ljudskega odbora v Poljčanah; za peto Janka Sekirnika, polkovnika JA; za šesto Franca Završnika, direktorja tovarne usnja »KONUS«, Slovenske Konjice; za sedmo Mino Pokorn, predsednico KLO Zreče; za osmo Elenko Kovčiča, podpolkovnika JA; za deveto Jelko Vrhovšek, sekretarja okrajnega odbora AFZ Poljčane; za deseto Jožeta Tramske, sekretarja okrajnega komiteja KP Slovenije, in za enajsto volilno enoto Alojzija Vrhovec, polkovnika JA.

O kandidatih, ki so jih predlagali na zboru, bodo razpravljali še na zborih volivcev in po posameznih volilnih enotah okrajnih ljudskih odborov.

Veliki uspehi zavoda za poljedelska raziskovanja v Novem Sadu

Hkrati z industrializacijo in elektrifikacijo naše dežele se stalno borimo za napredek kmetijstva. V ta namen delujejo mnoge ustanove za znanstvena raziskovanja. Ena najboljših ustanov te vrste je pokrajinski zavod za kmetijska raziskovanja v Novem Sadu s svojimi poskusnimi polji.

Znanstveni delavci v zavodu pogosto obiskujejo delovni kolektivi, študenti agronomije, novinarji in drugi. Prihajajo tudi številni kmetje, ki se zanimajo za napredno kmetijstvo.

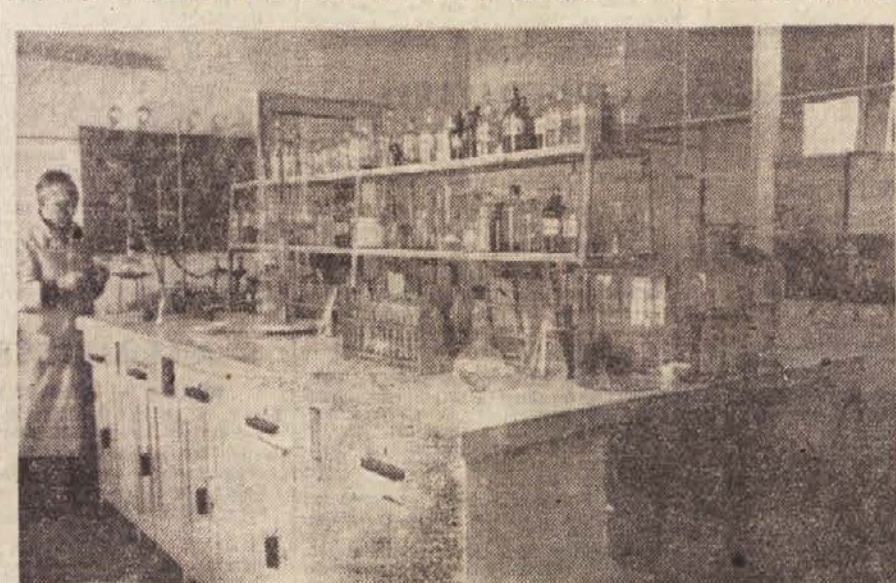
Profesor biologije Slavnić nas je sprejel v svoji pisarni. Dejal je, da nekateri obiskovalci, pa tudi novinarji, pogosto dobijo površno sliko o delu zavoda. Zato se v javnosti govori tudi o uspehih, ki jih niso dosegli. Ko govorimo o raziskovalnem delu v kmetijstvu, je treba vedeti, da to delo terja mnogo truda, številne poskuse, selekcijo dolgo vrsto let... Povečati pri nas recimo donos žita za 5 do 6% je že velikanski uspeh. To pa terja vztrajnost!

Pokrajinski zavod za kmetijska raziskovanja se deli po strokah na 12 oddelkov, n. pr. oddelek za požlahtnjevanje rastlin, dalje za vrtnarstvo, sadjarstvo, pedologijo in melioracije, za zaščito rastlin itd. Vsi strokovnjaki pa se razen svojega rednega dela posvečajo še posebnim predmetom s svojega področja in o svojih rezultatih poročajo svetu za kmetijstvo. Ko po kontroli ugotovijo, da so sadovi znanstvenega dela zreli za prakso, jih izročijo pridelovalcem.

Plansko kmetijstvo terja, da natančno določimo, kje bomo kaj pridelovali, dalje, katera zemljišča so primerna ali potrebna za melioracije, kdaj in koliko smemo zemljišča namakati itd. V ta namen uporabljajo pedološko karto, ki prikazuje vrste tal v Vojvodini. Pedološko karto Vojvodine in drugih pokrajin v državi so začeli izdelovati šele po osvoboditvi. Poprej takšnih kart nismo imeli. Strokovnjaki oddelka za pedologijo so se to naloge lotili leta 1947. Zdaj bo delo kmalu končano. V zadnjih treh letih so delali na terenu, enamali zemljišče, jemali vzorce tal in jih preiskovali v laboratoriju.

Kako velikega pomena je pedološka karta za kmetijstvo, kaže med drugim že primer, da so pred vojno bogati kmetje na večjih zemljiščih sadili gozdno drevje, kjer niso gozdna tla in je zemlja pri-

merna za pašnike. Na Deliblatski peščari (na prostranih peščenih tleh) so gojili rastline, ki tam niso mogle dajati večjega donosa. S pedološko karto pa je mogoče določiti okoliš (rajonizacija) po lastnostih tal za posamezne vrste pridelkov. Po osvoboditvi se je večkrat pokazalo, kako zelo je potrebna pedološka karta. Ob neki priliki so v Bački prešli apno za izboljšanje tal. Razdelili so ga kmetom, ki so ga kratko in malo na slepo razmetali po njivah. Po tem »gnojenju« je bil donos slab. Obrnili so se

V agrokemijskem laboratoriju

na zavod, ki je ugotovil, da so tla prenasajena z apnom, tako da so zemljišča z apnenjem poslabšali. Odslej se bodo mogli izogniti takšnim napakam.

Oddelek za zaščito rastlin raziskuje lastnosti rastlinskih škodljivcev in išče sredstva za zatiranje. Lani se je izšlo razširila vrsta gosenic »murvoega metulja«. Škodljivec izhaja iz Severne Amerike in napade vse vrste listnega drevja od murv, orehov pa do jablan, hrusk in akacije. Strokovnjaki so ugotovili, da bo škodljivca mogoče uničiti z nikotinskimi ali z arzenskimi preparati.

Inženir agronomije Ljudevit Slani je pred vojno okusil grenak kruh nezaposlenosti. Zdaj pa se je vneto predal znanstvenemu delu v zavodu. Posvetil se je kotonizaciji konoplje. To je naloga, kako bi našli najprimernejši način, da bi vlakno konoplje dobilo lastnosti bombažnega vlakna. Z namakanjem in obdelavo s klorom vlakno na pol požlahtni, z nadaljnjim prekuhavanjem pa dobijo kotonizirano predivo, ki je mnogo mehkejša in bolj bela. Medtem ko navadno močenje konoplje traja šest do osem dni, je ing. Slani odkril način za predelavo prediva, po katerem je proces končan že v petih dneh. Kotonizirano vlakno je podobno bombažu in je pomembna surovina naše tekstilne industrije.

Ing. Slani je dejal, da si prizadeva popolnoma spremeniti način namakanja, tako da bi dobivali še bolj belo predivo. Ta način terja kemikalije, predvsem amonijak. Ker pa zdaj nimamo dovolj amonijaka, je vprašanje, ali je način ekonomičen. Da bi se pocenila proizvodnja, ing. Slani poskuša uporabljati umetna gnojila pri predelavi konoplje.

V zavodu tudi proučujejo, kako bi izboljšali kavčuk, ki ga pridobivajo iz kavčukonosne rastline kokašaja.

V farinološkem oddelku raziskujejo kakovost pšenice in moke. Ugotavljajo, katere sorte pšenice so boljše glede na hektolitrsko težo, vsebino lepila, barvo, sijaj zrna (etekovitost) itd.

Blizu Novega Sada imajo poskusno polje, ob njem pa še njive za pridelovanje semen, za razmnoževanje posameznih žr peskušenih sort. Zemlja je obdelana kakor najlepši vrt. Na poskusnih poljih se posvečajo selekciji posameznih sort žita.

Posebej so določene njive za poskusno povrtinarstvo. S križanjem in selekcijo gojijo boljše sorte povrtnine. Med drugim proučujejo 110 sort paprike in 140 sort paradiznikov. Nove sorte paradiznikov pridobivajo s križanjem. Križanje ali hibride, potomce odbranih roditeljev, se proučujejo in odbirajo, preden jih dajo pridelovalcem. Poskusno delo traja pet do šest let. Dolej so dosegli lepe uspehe zlasti s tako imenovanim kumanovskim paradiznikom, ki ga gojijo že na velikih površinah.

Ob poskusnih poljih so zgradili celo naselje za delavce in številna gospodarska poslopja. Ob naselju je polje, kjer

razmnožujejo preskušene najboljše sorte. Zavod je doslej dal med drugim zelo dobro sorto sončnice »št. 4«, ki jo gojijo po vsej Vojvodini. Koruza »novosadski zlati zob« se vedno bolj širi po Vojvodini kot dobra in rodovitna sorta. Novosadski oves, jaro-ozimna pšenica, nove sorte ozimnega in pivovarniškega ječmena pa še razmnožujejo.

Za večjo varnost železniškega prometa

Kolektivno sindikalne podružnice elektrovelne službe kurilnice v Postojni sta pripomogli k zboljšanju popravil v delavnici za elektrostroje v Divači zlasti tovariša Alojza Steržaja in Stanka Klopčiča. Oba sta elektrostrojevodja in svoj prosti čas uporabita za ureditve svojih novatorskih zamisli.

Novatorju Stanku Klopčiču je uspelo doseči boljše izkoriščenje pare pri parnih in stabilnih strojih. Njegove načrte in modele proučuje komisija za racionalizacijo.

Alojz Steržaj pa je hotel doseči, da bi bile preprečene nesreče na progi naleta, če bi vlakovodno osebje prezrlo uvozni ali prostorni signal. Kot strojevodja parnega stroja je leta 1946 vžljal tovorni vlak iz Zagreba proti Ljubljani, na katerega je naletel prvi vlak, a po zaslugi strojevodje Ivana Koširja takrat nezgoda ni imela večjih posledic. Ta in še poznejša večja nezgoda pri Zalogu je Steržaju dala misliti, kako bi zavaroval železniški prgmet pred večjimi nezgodami. Najprej si je zamislil opozorilni zvonec pri predsignalu, ki pa se je zdel članom komisije pri preizkušanju premalo razbit. Zato se je lotil izboljšanja te naprave. Namesto dotedanjega enega, si je zamislil dva zvonca, ki bi bila neodvisna drug od drugega. Če bi se pokvaril en zvonec, bi deloval drugi, vendar pa bi bil uvoz v postajo prepovedan.

Steržaju pa tudi to še ni zadostovalo, temveč je prišel na novo zamisel, da bi bil promet še bolj brezhiben in varen. Nova naprava je zelo

Dajmo kislim zemljiščem kar jim manjka

V Beltincih v Prekmurju je veliko državno posestvo, kjer težka črna zemlja vsako leto bolje rodi. Če bi vprašal uslužbenca na tem posestvu, zakaj je njihov hektarski donos vsako leto večji in zakaj hektarski donos na zasebnih posestvih vsako leto bolj zaostaja za njihovim, bi ti odgovorili, da k temu največ pripomore peškanje. Če ne veš, kaj je to peškanje, ti bodo povedali drugo besedo apnenje.

Niti prva niti druga beseda ti še dovolj ne pove. Peškanje? Seveda, na njive moramo natrositi pesek, preden jih orjemo ozir. pobranamo. Apnenje? To nam že malo več pove: vsak pesek za to stvar ni dober, ampak mora biti tak, ki vsebuje apnenec. Takega peska res nima vsako posestvo pred hišo, imamo pa ga vendarle toliko, da bi z njim lahko popapnili vsa kislja zemljišča. Seveda, pripekljati ga je treba. Na vsa zemljišča, ki jim primanjkuje apnenca, ga — že zaradi pomanjkanja prevoznih sredstev — res ne moremo natrositi že letos. Nujno potrebno pa je, da apnino vsaj najbolj kislja zemljišča.

Če je človek bled in izčrpan ter ne more toliko delati kot drugi, pravimo največkrat da njegovi prehrani nekaj manjka. Manjka nekaterih vitaminov. Zdravnik mu predpiše, kaj naj uživa, da jih bo spet dobil nazaj. Prav tako kot človeškemu organizmu, pa lahko nekaj manjka tudi zemlji, da nam kljub dobremu oranju in gnojenju ne daje toliko, kot bi nam lahko. Kisli zemlji manjka apnenca.

Na kisljih zemljiščih večina kultur — najvažnejša so pšenica, ječmen, detelja, sladkorna pesa — slabo uspeva. Takim zemljiščem je treba dati nazaj, kar so izgubila: treba jim je dati apnenec, ki jim bo spet vrnil zdravje. Apnenec pa dobro zavaruje pridelek tudi proti suši, ker z njim zrahljana zemlja dalj časa zadržuje vlogo. Vsa stvar je dokaj enostavna. Pesek raztrosimo po njivi, in ko jo preorjemo ali pa samo pobranamo, je delo končano. Namesto peska nam lahko dobro služi tudi saturacijski mulj — odpadke proizvodnje sladkorja.

Apnenje (kalcifikacija) je v mnogih naprednih državah, n. pr. v Angliji in Švici že udomačena stvar, ki pomeni toliko kot gnojenje. Če ne bi bilo pri nas toliko razpravljanja, ali je apnenje

rentabilno ali ni, bi bilo najbrž tudi pri nas že bolj udomačeno in hektarski donosi bi bili gotovo boljši. Nitreba, da bi o tej stvari na široko razpravljali in teoretično dokazovali njeno prednost. Tu ni treba, da bi hodili po dokaze v tujino, saj jih imamo že doma. To so hektarski donosi na vseh tistih zemljiščih, ki so bila kalcificirana. Najbolj pa nam prednost kalcifikacije pokažejo hektarski donosi na državnem posestvu Beltinci. Tam so v zadnjih štirih letih uporabili za kalcifikacijo razne vrste apnenega materiala: leta 1947 so uporabili pet vagonov in pol žganega apna; 1948, leta poldrugi vagon žganega apna in 21 vagonov saturacijskega mulja; 1949, leta 3 vagone žganega apna ter 7 in pol vagona kniskega apnenca; letos pa bodo porabili 75 ton kniskega apnenca.

Poglejmo hektarske donose na tem posestvu (v met. etolih):

	1946-47	1947-48	1948-49	1949-50
oz. pšenica	8.08	14.72	22.12	18.02
ozim. rž	12.45	9.57	15.—	18.06
oz. ječmen	—	16.52	26.—	30.34
zelnje	—	—	392.—	350.—
paprika	60.—	138.—	224.—	—
paradiznik	55.—	139.20	139.43	—

Vidimo torej, da so se hektarski donosi iz leta v leto dvigali, posebno pri žitih. Pri vsem tem pa je treba upoštevati, da je bila lani suša. Posebno pri ječmenu vidimo, da mu suša sploh ni škodila. Najbolj pa presenetli donos zelnja, ki pred kalcifikacijo sploh ni tam uspevalo. Lep napredek je tudi v donosu detelje, ki je prej silno slabo uspevala.

Ker vidijo uspehe na zemlji državnega posestva, so se tudi drugi kmetovalci v Prekmurju začeli zanimati za apnenje. Okraj Murska Sobota bo letos dobil 200 vagonov apnenčeve moke iz Knina. Posestnik Benko iz Martjancev je sam naročil 4 vagone kniskega apnenca.

Tudi iz drugih krajev Slovenije je letos 28. drž. posestev, kmetijskih delovnih zadrug in ekonomij naročilo po 10 in še več vagonov apnenčeve moke iz Knina. Ta moka je namreč najprimernejša in najcenejša sredstvo za apnenje. Apnenčeva moka pa imamo mnogo tudi pri nas v Sloveniji. Škoda, da doslej še nimamo podjetja, ki bi se sistematično lotilo njegovega izkoriščanja. Peska je eicer dovolj v Kninu, ker pa ga tudi na Hrvaškem rabijo velike količine, se lahko zgodi, da večja naša naročila zaostajajo.

Uspehi kalcifikacije na državnem posestvu v Beltincih, pa tudi drugod v državi, n. pr. v Brnjicah v Srbiji, nam dovolj jasno govorijo, da kalcifikacija kisljih zemljišč pomeni toliko kot dobro gnojenje. Namesto da neumni Tomaži razmišljajo, ali je ta novi agrotehnični ukrep potreben ali ne, naj rajši enkrat poskusijo, saj tu ne gre za kdo ve kakšne stroške. Trud in stroški gotovo ne bodo zaman.

MLEKARSKI OBRAT V SARAJEVU BO PREDELOVAL NA DAN PO 150.000 LITROV MLEKA

V Sarajevu so začeli instalirati strojne naprave v mestni mlekarni, ki bo začela obratovati jeseni. To bo eden največjih mlekarskih obratov v državi. Na dan bodo predelali 150.000 litrov mleka. Sarajevsko prebivalstvo bo prejelo na dan okrog šest vagonov mlečnih izdelkov.

Šahovski šampionat FLRJ

REZULTATI PREKINJENIH PARTIJ
Kostić—Udovčević remi
Nasprotnika sta se brez nadaljevanja sporazumela za remi. Prav tako sta se tudi Puc in Gilgorec v analizi prepričala, da je partija nemogoče dobiti.

Puc—Nedeljković
Nasprotnika sta vsaj drugič nadaljevala prekinjeno partijo, v kateri je imel Puc kmet manj in je skušal na svojo način obdržati remi. Nedeljković je prišel s svojim kraljem na damsko krilo in v ugodnem trenutku zamenjal kmeta h5 za belega g3. Ob zaključku lista je pozicija sledeča: Puc ima prostega kmeta na c1, dočim ima Nedeljković dva prosta kmeta h5 in g6. Nedeljković skuša zamenjati dami in na ta način odlošiti partijo v svojo korist.

Zbrano delo Antona Tomaža Linharta

Med zadnjimi knjižnimi novostmi je Zbrano delo Antona Tomaža Linharta gotovo najpomembnejša knjiga (Anton Tomaž Linhart »Zbrano delo«, prva knjiga, izdala Državna založba Slovenije v Ljubljani 1950, uredil in z opombami opremil Alfonz Gspan). Pohvaliti je treba zamisel Državne založbe Slovenije, da se je odločila za izdajo Linhartovih del, kajti Linhart predstavlja sredi našega preporoda edinstvenega, vsestranskega, močan vzgojni vpliv. Po prvih pesniških poskusih, v katerih se še ni v toliki meri zrcalila njegova podoba, se je Linhart začel razgledovati po slovenskih razmerah, pri čemer ima tudi Zoisovo mentorstvo svoj delež. Kot član »Akademije Operosorij«, takratne najvišje znanstvene ustanove na Slovenskem, je vse svoje delovanje posvetil predvsem kulturnemu vzgajanju svojih rojakov. Tako je napisal Zgodovino Slovencev (Versuch einer Geschichte von Krain und der übrigen südlichen Slaven Österreichs, 1788), nato pa obe prvi slovenski dramski deli »Zupanovo Micko« in veseloigro »Ta vesel dan ali Matiček se ženi«, ki predstavljata višek njegove preporodne dejavnosti.

V naši knjigi Linhartovega zbranega dela imamo obe igri, poleg tega pa še njegovo korespondenco, tragedijo »Miss Jenny Love«, ter zbirko pesmi »Blumen aus Krain«. Ta zbirka pesmi sega v zgodnjo dobo Linhartovega delovanja. Pesmi so brez večjega pomena. (Zbirko je izdal 1781 v Ljubljani.) Leto prej je Linhart izdal svoj dramski prvenec »Miss Jenny Love«, napisanega tudi v nemščini. Delo kaže močan vsebinski in oblikovni vpliv, ki ga je na Linharta imel Shakespeare.

Posebno pozornost pa zasluži obe Linhartovi slovenski veseloigri. Linhartova zamisel — postaviti igro na oder v slovenskem jeziku — je imela v tistih časih velikanski pomen. Slovenski jezik je bil dotlej zanemarjen in zapostavljen, zdaj pa se je Linhart odločil, da dokaže, kako enakovredno in lepo izrazno sredstvo je tudi materinščina bodisi v literaturi ali na odru. Na Dunaju se je Linhart seznanil z nemško veseloigro »Die Feldmühle«. Odločil se je, da delo prevede v slovenščino. A storil je še več. Dela ni samo prevedel, ampak ga je priredil za slovenske razmere in dejanje veseloigre popolnoma presadil na slovenska tla. Tako je nastala »Zupanova Micka«, ki so jo prvič igrali v Ljubljani v stanovskem gledališču 28. decembra 1790.

Linhartovo delo ima poleg tega, da je bilo napisano v materinščini, še en pomen: družbeni. Linhart je namreč pri izbiri del, ki jih je prevedel v slovenščino, vodila tudi napredna misel, da bi čeprav na dokaj mlj način, začel svojevo ljudstvu prikazovati ničevost in pokvarjenost tedanjih imenitnikov. S tem, da je te osmešil, je svojim preprostim so-

rojakom utrjeval stanovsko in narodnostno samozavest. Glede na čas, v katerem je to Linhartovo delo nastalo, lahko torej rečemo, da »Zupanova Micka« pomeni pravi revolucionarni korak ne samo na dramskem, ampak tudi na družbenem področju. Uprizoritev te prve slovenske igre je imela velik pomen in odmev. Igrali so takratni vidnejši ljubljanski meščani diletantje.

V istem smislu je tudi pomembna igra »Ta vesel dan ali Matiček se ženi«. Tu se je Linhart naslonil na do tedaj že po vsej Evropi znano Beaumarchaisovo veseloigro »La folle journée ou le Mariage de Figaro«. To delo, umetniško močno in prepojeno s protifevdalno miselnostjo, je imelo velikanski uspeh v Franciji, kakor tudi drugod, in ni čudno, da je zamikal tudi Linharta. Tako se je spravil tudi nanj in ga presadil na domača tla. Zaradi močne revolucionarnosti, ki je že na Dunaju razburjala absolutistično reakcijo, pa se je moral Linhart marsikje izogniti izvirniku, kar mu pri »Zupanovi Micki« ni bilo treba v taki meri. Tako se je zgodilo, da je Linhart napisal delo, ki nosi čisto izvirne vtise slovenske dramatike in družbenega okolja ter problemov v taki meri, da »Veseli dan« lahko prištevamo v naša dramska dela.

Pisma, ki so objavljena v Zbranem delu, nam kažejo Linhartov notranji razvoj, kakor tudi njegove kulturne vezi s sodobniki. Posebej je treba pohvaliti tudi izdajo. Tujejezični teksti so prevedeni, vsi pa so opremljeni z obširnimi komentarji, tako da bo Linhartovo delo lahko dostopno in do vseh potankosti razumljivo tudi bralcu iz ljudstva.

OB 25-LETNICI UMETNIŠKEGA DELOVANJA INŽ. PETRA GOLOVINA

Ime inženirja Petra Golovina, opernega režiserja in koreografa, je tesno povezano z razvojem slovenske operne režije in koreografije.

Rus po poreklu, se je uveljavil v

Ljubljani kot solopisalec že leta 1924, nekaj let kasneje (1928) pa mu je bila kot baletnemu mojstru že zaupana koreografija ljubljanske Opere. To mlado gledališko panogo je vodil in vzgajal pri nas polnih 18 let. V tistih razmerah, z ansamblom, zreduciranim na minimum, je postavil na oder na stotine plesov in opernih baletov. Ustanovil je tudi pomozni balet ter vzgojil ljubljanski Operi vrsto solopisalec. Skozi 17 let pa je na ljubljanskem konservatoriju poučeval plastiko in ples ter vodil operno šolo.

Skoro istočasno kot koreografu smo ga spoznali kot režiserja, ki eo ga vabil tudi drugam. Tako je tudi v beograjski operi režiral »Ivana Susanina«, »Madame Butterfly« v Zagrebu in Sarajevu. Tudi ni neznani kot libretist opereta »Helteja«, mladinska igra »Princeza in zmaj«, zadnja redakcija Govekarjevih »Višnjakov«, ki jim je napisal tretje dejanje.

Po letu 1947, ko je prevzel organizacijo baleta in mesto režiserja v mariborski operi, je s pomočjo Maksa Kurbosa vzgojil iz mladega kadra začetnikov velik baletni ansambel, ki je zmožen že celovečernih nastopov. Prav tako si prizadeva kot ravnatelj Državne nižje baletne šole v Mariboru za vzgojo najmlajšega baletnega kadra. — Režije inženirja P. Golovina pa so zelo dvignile nivo mariborskih opernih predstav. Za 25-letnico svojega umetniškega delovanja si je izbral jubilarnt režijo Gounodovega »Faust«, ki bo konec januarja. Ob jubileju pa mu želimo še mnogo plodnih let umetniškega dela v slovenski operi.

